

Kaitseministeerium
info@kaitseministeerium.ee

26.02.2026 nr 1-12/204-2

Kaitseväeteenistuse seaduse muutmise seaduse (ajateenistuse keelenõue) eelnõu (825 SE)

Kultuuriministeerium toetab Riigikogu riigikaitsekomisjoni k.a 16. veebruaril algatatud kaitseväeteenistuse seaduse muutmise seaduse (ajateenistuse keelenõue) eelnõus (825 SE) toodud lahendust, mille kohaselt pakub kutsealustele ajateenistuses osalemiseks vajaliku eesti keele oskuse omandamiseks keeleõpet Integratsiooni Sihtasutus.

Märgime, et meie hinnangul vajab eelnõu õigusselguse huvides täpsustamist. Alljärgnevalt toome välja mõned tähelepanekud ja eelnõu ning seletuskirja vahelised ebakõlad.

1) Eelnõu § 1 punktiga 4 kaitseväeteenistuse seadusesse (KVTS) lisatava § 35¹ lõige 3 seab kutsealusele, kelle eesti keele oskus on alla B1-taseme või kes ei soorita tasemeeksamit nõutaval tasemel, kohustuse läbida eesti keele B1-taseme omandamiseks keeleõpe ühe aasta jooksul. Vastavalt kokkuleppele hakkab keeleõpet pakkuma Integratsiooni Sihtasutus. Seletuskirjas on õigesti välja toodud, et kutsealustele on plaanis pakkuda keeleõppekohti olemasoleva süsteemi raames, mis tähendab, et keelekursustele registreerimine toimub ning õpe algab üldjuhul kaks korda aastas: septembris ja jaanuaris. Eesti keele B1-taseme kursus mahus 250 akadeemilist tundi kestab sõltuvalt intensiivsusest keskmiselt 7-9 kuud. Eesti keele A2-tasemel kursus mahus 150 akadeemilist tundi kestab keskmiselt 4-6 kuud.

Seega toimuvad koolitused ja eksamid kindla graafiku alusel ning seadusega ettenähtud tähtajast kinnipidamine ei sõltu alati isiku hoolsusest, vaid keeleõppe korraldusest. KVTSi lisatav regulatsioon aga keeleõppe korraldusega ei arvesta. Seletuskirjas on pakutud lahendus, mille kohaselt koolitaja teavitab viivitustest Kaitseressursside Ametit. Kultuuriministeeriumi hinnangul on oluline, et seadus välistaks sunnimeetmed juhul, kui viivitus on tingitud keeleõppe või tasemeeksami korraldusest. Seetõttu palume KVTSi lisatava regulatsiooni üle vaadata ja seda täpsustada. Lisaks märgime, et eelnõuga KVTSi lisatava § 35¹ lõige 3 ei täpsusta, millisest hetkest keeleõppe läbimise 1-aastane tähtaeg algab.

Juhime ka tähelepanu, et seletuskirja punktis 3 märgitakse järgmist: "Kui kutsealune avaldab, et tema eesti keele oskus ei pruugi sisuliselt vastata B1-tasemele, siis KRA annab kutsealusele juhiseid, kuidas oma keeleoskust aasta jooksul parandada." Kultuuriministeeriumi hinnangul jääb selgusetuks, mis on selle juhendamise tegelik mõju ja kas selle põhjal võib ajateenistusse kutsumist edasi lükata. Eelnõu § 1 punktiga 4 KVTSi lisatava § 35¹ lõike 1 kohaselt tuvastatakse kutsealuse eesti keele keeleoskustase andmekogudes olevatele ametlikele andmetele tuginedes, eelnõus puudub regulatsioon, mis võimaldaks keeleoskuse hindamisel aluseks võtta kutsealuse isikliku hinnangu. On oht, et inimese arvamus oma keeleoskuse kohta muutub olulisemaks kui ametlikud andmed registris, mis aga ei sobi eelnõu üldise põhimõttega kokku.

2) Eelnõu § 1 punktiga 5 sätestatakse õiguslik alus kutsealusele keeleoskuse tasemeeksami soorituse või keelekursusel osalemise eest ühekordse hüvitise maksmiseks. Seletuskirjas märgitakse, et sarnane hüvitise maksmise kord on sätestatud kutsealuse tervise seisundi hindamisel või täiendavatel terviseuuringutel ning kutsesobivuse hindamisel viibimise eest. Seletuskirja kohaselt on hüvitise eesmärgiks hüvitada tasemeeksami soorituse või keelekursusel osalemisega kaasnevad toidu- ja sõidukulud, kuivõrd nendel

kohustuslikel toimingutel osalemine võib toimuda kutsealuse elukohast teises paikkonnas või toimingu sooritamine on ajakulukas, mistõttu tuleb isikul oma raha eest tagada toitlustus.

Eelnõu § 1 punktiga 6 täiendatakse KVTS § 36 lõikes 2 valdkonna eest vastutavale ministrile antud volitusnormi ning nähakse ette, et minister kehtestab mh kutsealusele keeleoskuse hindamisel tasemeeksami sooritamise või keelekursusel osalemisega seotud sõidu- ja toidukulu hüvitamise tingimused ja ulatuse ning hüvitise maksmise korra. (Juhime tähelepanu, et seletuskirjas viidatakse siinjuures ekslikult KVTS § 36 lõike 3 muutmisele.)

Meie hinnangul ei ole eelnõu § 1 punktiga 5 lisatav hüvitise maksmise õiguslik alus ja eelnõu § 1 punktiga 6 tehtava muudatusega ministrile antav volitusnorm omavahel kooskõlas. KVTS § 36 lõike 1 kohaselt makstakse kaitseväeteenistuskohustuslase tervisenõuetele vastavuse hindamiseks arstlikul läbivaatusel, terviseuuringul või kutsesobivuse hindamisel viibimisega seotud sõidu- ja toidukulu katteks hüvitist. Eelnõu § 1 punktiga 5 KVTSi § 36 lisatav lõige 1¹ aga ei näe ette hüvitise maksmist sõidu- ja toidukulude katmiseks. Märgime ka, et Kultuuriministeeriumiga ei ole kokku lepitud tasemeeksami sooritamise või keelekursusel osalemisega seotud sõidu- ja toidukulu hüvitise tasumist, kuid eeldame, et vastavad kulud kaetakse Kaitseministeeriumi eelarvest, kuivõrd valdkonna eest vastutavaks ministriks on kõnealusel juhul kaitseminister.

Eeltoodust tulenevalt palume eelnõu § 1 punktidega 5 ja 6 KVTS §-s 36 tehtavad muudatused üle vaadata ja regulatsiooni ning seletuskirja täpsustada.

3) Eelnõu § 1 punktiga 8 täiendatakse KVTS § 37 lõiget 5 ning nähakse ette, et kutsealusele, kes on osalenud keeleõppes, tehakse ajateenistusse kutsumise otsus teatavaks 30 päeva enne ajateenistusse asumist. Meie hinnangul on „osalenud keeleõppes“ ebamäärane – pole üheselt selge, kas piisab registreerumisest või on vajalik kursuse läbimine. Soovitame erandi tingimused siduda selgemalt KVTS § 35¹ alusel toimuva keeleõppe kohustuse täitmisega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heidy Purga
minister

Kristi Lillemägi 5770 5150
Kristi.Lillemagi@kul.ee

Artjom Tepljuk 628 2266
Artjom.Tepljuk@kul.ee

Epp Hannus 628 2231
Epp.Hannus@kul.ee